Dosar nr.2-18574/23

H O T Ă R Â R E
În numele Legii

26 septembrie 2024 mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani
Instanţa compusă din:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Gheorghe Stratulat
Grefier Mihaela Blanovschi

în sediul instanței, în ședință publică, a examinat cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Oprea Andrei împotriva Ministerului Justiției privind încasarea prejudiciului moral, cauzat prin cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și a instanțelor de judecată, încasarea prejudiciului material, încasarea prejudiciului moral pentru suspendarea din funcție, încasarea prejudiciului moral pentru încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei, încasarea cheltuielilor de asistență juridică în cauza penală, încasarea cheltuielilor de asistență juridică,-

a c o n s t a t a t:

Circumstanțele cauzei:

1. La 07 septembrie 2023, Oprea Andrei, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, prin care solicită:
   - încasarea prejudiciului material în mărime de 60 000 lei, cu titlu de salariu pentru lipsa forțată de la serviciu;
   - încasarea prejudiciului moral pentru suspendarea din funcție, în mărime de 20 000 lei,
   - încasarea prejudiciului moral în mărime de 1 000 000 lei, pentru violarea art. 5 din Convenție;
   - încasarea prejudiciului moral în mărime de 10 000 lei, pentru violarea dreptului prevăzut de art. 8 din Convenție;
   - încasarea prejudiciului moral în mărime de 100 000 lei, cauzat prin tragerea ilegală la răspundere penală;
   - constatarea încălcării dreptului la judecarea cauzei penale în termen rezonabil prevăzut de art. 6 din Convenție;
   - încasarea prejudiciului moral pentru încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei în mărime de 50 000 lei,
   - încasarea cheltuielilor de asistență juridică în cauza penală și în cauza civilă.

2. În motivarea acțiunii, reclamantul Oprea Andrei a invocat că, la 30 septembrie 2016, a fost pornită urmărirea penală în cauza penală nr.*****, conform elementelor infracțiunii prevăzute de art.324 alin. (2) lit.b și c) din Codul penal, iar ca urmare în aceiași zi, au fost reținuți 28 angajați ai Serviciului Vamal, printre care și acesta. În aceiași zi i-a fost formulată învinuirea.
3. Relatează că, în cadrul cauzei penale a comunicat că, în septembrie 2016, conform graficului de serviciu, se afla la postul Vamal Palanca. La 5 septembrie 2016, în post a venit cu control inopinat Direcția securitate Internă a Serviciului Vamal. A fost efectuat controlul, nu s-a găsit nimic. Următorul schimb de după control, a fost transferat de la Postul Vamal Palanca, la Postul Vamal Răscăieți pentru 3 ture. În aceste 3 ture, a scris cerere de concediu, care i-a fost refuzat. Ulterior, a revenit la Postul Vamal Palanca. La 30.09.2016, în jurul orei 06:30, CNA-ul l-a reținut.
4. Susține că, apoi s-a făcut percheziția la domiciliu și în mașină nu s-a găsit nimic.
5. Relevă că, pe 1 sau 2 octombrie a fost dus la CNA, pentru a i se explica pentru ce este învinuit și să indice dacă recunoaște vina. A stabilit că ordonanța de învinuire nu îi era clară, deoarece nu coincideau careva fapte concrete. Apoi a fost dus înapoi în izolator, unde i s-a dat 30 de zile de arest la Penitenciarul nr. 13. După 30 de zile de arest preventiv, a urmat 30 de zile de arest la domiciliu. În acel moment tatăl său, era grav bolnav și când a primit scrisoare acasă că feciorul e în închisoare, s-a stresat, a căzut fără cunoștință. Avea și diabet și peste perioadă ajuns în comă. Cât era în arest la domiciliu l-a telefonat pe procurorul Statnîi Roman să îi permită meargă la spital, să afle care e problema tatălui. Procurorul i-a refuzat să iasă din domiciliu, din motiv că va influența martorii. Urmare a discuției cu avocatul, i s-a permis să plece la spital să vorbească cu medicul. Peste 2-3 zile după ce a stat în comă, tatăl său a decedat.
6. Relatează că, după 30 zile la arest la domiciliu, a urmat controlul judiciar. A fost suspendat din funcție. Prima dată a fost suspendat din funcție pe data de 4.10.2016. Ulterior, la 04.01.2017 a fost reîncadrat în funcție. A lucrat o lună, apoi la 01.02.2017, la demersul Procuraturii Anticorupție, a fost suspendat din funcție. Percheziții în biroul de serviciu a avut, dar nu s-a depistat nimic.
7. Indică că, este căsătorit, are un copil invalid de gradul I, are 5 ani. Când a fost reținut, soția era însărcinată și toată situația a afectat-o. Copilul nu merge, nu vorbește. A așteptat acest copil 10 ani. În urma reținerii sale, soția fiind însărcinată a suferit fapt pentru care s-a născut copilul invalid. Poate confirma prin acte medicale, că anume situația psihologică care a avut-o în timpul reținerii sale în anul 2016, a generat starea de sănătate a soției și a copilului. În toate cererile adresate către procuratură, indicându-se aceste momente, eliberarea sa a fost refuzată. La 15.09.2017, prin hotărârea instanței de judecată a fost restabilit la lucru. La moment are un salariu în jur de 14 000 lei, este singurul întreținător al familiei. A fost învinuit pe nedrept, fapt pentru ce a suportat consecințe mari.

8. Remarcă că, pe parcursul urmăririi penale și judecării cauzei avocatul a depus zeci de cereri, însă toate cererile nu se examinau, urmărire penală fiind finisată, iar cauza fără nici o rezervă a fost transmisă în instanță.
9. Învederează că, toate acestea aveau doar scopul de a intimida persoanele vizate, cărora în lipsa unor date faptice le-a fost pusă în sarcină o acuzare excesiv de gravă, fiind învinuiți de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 47 alin.(2), (5). 324 alin.(4)), 284 alin.(l) din Codul penal.
10. Referitor la prejudiciul moral și material, constată că, în speță, a fost supus măsurilor speciale de investigații, inclusiv filajului și interceptării convorbirilor, apoi a fost reținut demonstrativ, expunându-se în presă informații false din partea organelor statale și a fost menținut în arest preventiv fiindu-i adusă o acuzație foarte gravă, care nu prevedea o altă pedeapsă decât privațiune de libertate.
11. Referitor la pretenția de constatare a încălcării dreptului la judecare a cauzei penale în termen rezonabil, revendică încasarea sumei de 50 000 lei, reieșind din faptul că cauza penală a fost diferita justiției încă în luna ianuarie 2017, iar sentința de achitare pronunțată doar la data de 15 august 2022, adică peste 5 ani și jumate.
12. *Inter alia*, reclamantul Oprea Andrei, își întemeiază acțiunea pe următoarele prevederi legale: §1 art.5. §§ 1 și 2, art. 6, lit. a) și b), §3 art. 6, art. 41 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prevederile legale citate din Constituție și din Codul civil, alin. (5) art. 10, alin. (3) art. 23 Cod de procedură penală, articolele 166, 167, 174-176 Cod procedură civilă, articolele 1 alin.(1), 2, lit. a) și b), 6, 7, 10, 11, 12, 14 din Legea nr. 1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.
13. La 23 aprilie 2024, reprezentantul pârâtului Ministerul Justiției, Stelea Teodor, a depus referință, prin care a solicitat respingerea acțiunii, ca fiind neîntemeiată. În acest sens, reiterează cu titlu general anumite prevederi legale, fără o relaționare directă cu circumstanțele cauzei.
14. La 16 septembrie 2024, prin intermediul prin intermediul Direcției evidență și documentare procesuală a instanței, reprezentantul reclamantului Oprea Andrei, avocatul Malic Gheorghe, a depus cerere de concretizare a acțiunii, prin care a solicitat:
    - încasarea sumei de 1 290 000 lei, cu titlu de prejudiciu pentru acțiunile ilegale ale organului de urmărire penală și a instanțelor de judecată;
    - încasarea material în mărime de 80 000 lei, cu titlu de salariu pentru lipsa forțată de la serviciu;
    - încasarea prejudiciului moral în mărime de 20 000 lei, pentru suspendarea ilegală din funcție;
    - constatarea încălcării dreptului la judecarea cauzei penale în termen rezonabil prevăzut de art. 6 din Convenție;

- prejudiciului moral pentru încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei în mărime de 100 000 lei;
- încasarea a cheltuielilor de judecată, plata pentru serviciile de asistență juridică în cauza penală, în mărime de 150 000 lei;
- încasarea cheltuielilor de judecată, plata pentru serviciile de asistență juridică în cauza civilă, în mărime de 15 000 lei. (f.d.46-63, Vol.II)

15. Cererea de concretizare a acțiunii, a fost pusă pe rol, prin Încheierea protocolară din 17 septembrie 2024. (f.d.66, Vol.II)

Elucidarea prezenței și poziției participanților la proces:

16. În ședință de judecată, reclamantul Oprea Andrei și reprezentantul acestuia, avocatul Malic Gheorghe, s-au prezentat, solicitând admiterea cererii de chemare în judecată concretizată pe temeiurile de fapt și de drept invocate.
17. În ședință de judecată, reprezentantul pârâtului Ministerul Justiției, Stelea Teodor, s-a prezentat, solicitând respingerea acțiunii, ca fiind neîntemeiată.

Aprecierea instanței de judecată a argumentelor părților și cadrul legal aplicabil situației litigioase:

18. Audiind explicațiile participanților la proces, studiind materialele dosarului, instanța de judecată ajunge la concluzia de a admite parțial cererea de chemare în judecată, din următoarele considerente.
19. În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) şi (3) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii şi admisibilitatea.
20. Conform prevederilor art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale, dacă legea nu dispune altfel. Totodată, prevederile art. 122 alin. (1) din Codul de procedură civilă stabilesc că, circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace probante nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace.
21. Conform art. 121 din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească reține spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului, iar conform prevederilor art. 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.
22. În ședință de judecată s-a constatat că, la data de 09 septembrie 2016 de către ofițerul superior de urmărire penală pentru cauze excepționale al Centrului Național Anticorupție, Iurie Moraru, a fost pornită urmărirea penală pe faptul coruperii pasive comise de către persoanele publice din cadrul Serviciului Vamal care și-au exercitat atribuțiile la postul

vamal ,,Tudora", infracțiune prevăzută de art. 324 alin. (2), lit. c) din Codul penal al RM, fiind emisă ordonanța de începere a urmăriri penale.

23. La 29.09.2016 a fost emisă ordonanța procurorului Procuraturii Anticorupție, Roman Statnîi privind reținerea cet Andrei Oprea și încredințarea efectuării acțiunilor de urmărire penală.
24. Prin procesul verbal din 30.09.2016 Oprea Andrei a fost reținut pentru 72 h.
25. Prin ordonanța procurorului Procuraturii Anticorupție, Roman Statnîi din 29.09.2016 a fost dispusă efectuarea percheziției la domiciliu cet. Andrei Oprea în scopul depistării și ridicării de probe.
26. Prin ordonanța procurorului Procuraturii Anticorupție, Alexandru Gaina din 01.10.2016 a fost pus sub învinuire Oprea Andrei, încriminându-i comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (2), 43 lit.a), 44, 324 alin. (2), lit.b) și c) din Codul penal, adică corupere pasivă.
27. Prin ordonanța procurorului Procuraturii Anticorupție, Roman Statnîi din 14.12.2016 a fost pus sub învinuire Oprea Andrei, încriminându-i comiterea infracțiunii prevăzute de art. 47 alin. (2), (5), 324 alin. (4), 284 alin.(1) din Codul penal.
28. Prin încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 01.10.2016 a fost aplicată măsura preventivă ,,arestarea preventivă" față de Oprea Andrei pe un termen de 30 zile, de la 30.09.2016-30.10.2016, eliberat mandat judecătoresc imediat.
29. În această ordine de idei, instanța de judecată constată că, la 04.10.2016, de către Serviciul Vamal al Ministerului Finanțelor, a fost emis ordinul nr. 1095-p ,,Cu privire la suspendarea raporturilor de serviciu ale unor colaboratori ai Biroului Vamal Bender". (f.d.101)
30. Prin decizia irevocabilă a Curții de Apel Chișinău din 06.10.2016 a fost respins recursul avocatului Malic Gheorghe și menținută încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 01.10.2016.
31. Prin încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 26.10.2016, cererea apărătorului Gheorghe Malic cu privire la revocarea măsurii preventive ,,arestarea preventivă" s-a conexat cu demersul procurorului Alexandru Gaina cu privire la prelungirea măsurii preventive ,,arestarea preventivă", în vederea examinării lor într-un singur proces.
32. Prin încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 24.11.2016, a fost respinsă cererea apărătorului Gheorghe Malic, cu privire la revocarea măsurii preventive ,,arestarea preventivă", a fost respins demersul procurorului cu privire la prelungirea măsurii preventive ,,arestarea la domiciliu", înlocuită măsura preventivă ,,arestarea la domiciliu" cu măsura ,,liberarea provizorie sub control judiciar" pentru un termen de 30 zile.
33. Ca urmare și altor măsuri procesuale, prin rechizitoriu Oprea Andrei s-a învinuit în aceea că, fiind angajat al Serviciului Vamal, în calitate de inspector superior, desfășurând activitatea de serviciu în cadrul Biroului Vamal Bender, fiind persoană publică, având în virtutea acestei funcții permanent drepturi şi obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, fiind obligat de a dirija în cunoștință de cauză sectorul de muncă încredințat, să manifeste inițiativă şi perseverență, să asigure îndeplinirea întocmai a sarcinilor ce stau în fața sa, să se călăuzească în exercitarea atribuțiilor, de legislația în

vigoare, acceptând benevol restricțiile impuse de actele normative pentru a nu fi comise acțiuni ce pot conduce la folosirea situației de serviciu şi a autorității sale în interese personale, de grup şi în alte interese decât cele de serviciu, contrar, obligațiilor şi interdicțiilor impuse de funcția deținută a comis, infracțiunea de corupere pasivă.

34. La 04 ianuarie 2017, de către Serviciul Vamal al Ministerului Finanțelor, a fost emis ordinul nr. 17-p „Cu privire la reîncadrarea în serviciu a dlui A. Oprea Biroul Vamal Centru". (f.d.102)
35. La 16 ianuarie 2017, de către Serviciul Vamal al Ministerului Finanțelor, a fost emis ordinul nr. 52-p „Cu privire la numirea în funcție a dlui A. Oprea Post vamal Hîrbovăț (PVIC) Biroul Vamal Centru", conform căruia dl Oprea Andrei s-a numit prin transfer , în funcția de inspector superior Post vamal Hîrbovăț (PVIC), Biroul Vamal Centru cu eliberarea din funcția deținută anterior ocupată, începând cu 16.01.2017. (f.d.103)
36. Succesiv, la 01 februarie 2017, de către Serviciul Vamal al Ministerului Finanțelor, a fost emis ordinul nr. 109-p „Cu privire la suspendarea raporturilor de serviciu a dlui A. Oprea Biroul Vamal Centru", până la adoptarea definitivă a hotărârii pe cauza nominalizată. (f.d.104)
37. Totodată, se atestă că, la 15 septembrie 2017, reclamantul Oprea Andrei, a fost restabilit în funcție în temeiul Hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 14 septembrie 2017, fiind emis în acest, ordinul Serviciul Vamal al Ministerului Finanțelor nr. 955-p. (f.d.106)
38. Prin ordinul Serviciul Vamal al Ministerului Finanțelor nr. 214-p din 20.03.2018 „Cu privire la executarea Hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru referitor la dl. A. Oprea Biroul Vamal Centru", s-a dispus încasarea de la Serviciul Vamal (Biroul Vamal Centru) în beneficiul lui A. Oprea-inspector superior, Post vamal Hîrbovăț (PVIC), Biroul Vamal Centru, salariul pentru lipsa forțată de la lucru pentru perioada 01.02.2017 până la 14.09.2017. (f.d.107)
39. Prin ordonanța Procurorului delegat în Procuratura Anticorupție, Irina Catan din 27 mai 2022 s-a renunțat la învinuirea adusă inculpaților după cum urmează: Prisacari Igor, Cotorobai Anatolie, Oprea Andrei, Goleahovschi Vladimir, Cerneavschi Mihail, Munteanu Dumitru, Serbușco Radu, Diordiev Tudor, Bacalin Valeriu și Tîmbur Victoria în partea ce se referă la comiterea infracțiunii prevăzute de art. 284 alin. (1) Cod penal, deoarece fapta nu întrunește elementele infracțiunii. În dezbateri judiciare, procurorul a susținut învinuirea inculpaților Prisacari Igor, Cotorobai Anatolie, Oprea Andrei, Goleahovschi Vladimir, Cerneavschi Mihail, Serbușco Radu, Diordiev Tudor, Bacalin Valeriu și Tîmbur Victoria în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (4) Cod penal și învinuirea inculpatului Munteanu Dumitru în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (2) Cod penal.
40. La 15 august 2022, de către Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, a fost emisă sentință prin care, a fost achitat Oprea Andrei, învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 47 alin. (3) și (5) și art. 324 alin. (4) Cod penal al RM, pe motiv că fapta lui nu întrunește elementele infracțiunii. Considerat Oprea Andrei reabilitat.

41. Prin Decizia Curții de Apel Chișinău, nr.1a-1808/22 din 25 octombrie 2022, s-a decis admiterea cererii inculpatului Prisăcari Igor și a avocatului Malic Gheorghe de retragerea a apelului declarat de avocatul Malic Gheorghe în interesele inculpaților Prisăcari Igor și Oprea Andrei împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani din 15 august 2022. S-a dispus încetarea procedurii de apel, la cererea de apel declarată de avocatul Malic Gheorghe, în interesele inculpaților Prisăcari Igor și Oprean Andrei împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din 15 august 2022. Sentința a devenit definitivă. (f.d.43)
42. Inițial, instanța de judecată notează că legea cadru, care reglementează cazurile, modul şi condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale şi contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură şi de instanțele judecătorești, este Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25.02.1998.
43. Noțiunea de acțiuni ilicite, este stabilită la art. 2 al Legii evidențiate, și este definită ca fiind, acele acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere şi nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale şi materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infracțiuni).
44. Conform art. 5 alin.(1) și (2) al aceleiași Legi, (1) cauzele cu privire la repararea prejudiciului material şi moral se examinează în conformitate cu normele de procedură civilă în vigoare. Organul care reprezintă statul în instanţa de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiţiei.(2) Cererea de chemare în judecată privind repararea prejudiciului se depune în termen de 3 ani de la data apariţiei dreptului la repararea prejudiciului.
45. Potrivit art. 6 lit.a) al Legii, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea şi modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul devenirii definitive şi irevocabile a sentinţei de achitare.
46. În acord cu art. 3 alin.(1) lit.a), b) și c) al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25.02.1998, în conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: a) reţinerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declaraţie de a nu părăsi localitatea sau ţara, tragerii ilegale la răspundere penală; b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunităţii; c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziţiei, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau

suspendării ilegale din lucru (funcţie), precum şi în urma altor acţiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice;

47. Instanța de judecată determină că reținerea persoanei, punerea sub învinuire, aplicarea arestului preventiv, aplicarea arestului la domiciliu, aplicarea măsurii preventive sub forma obligațiunii de a nu părăsi localitatea și ulterior de renunțare la învinuire din 27 mai 2022, în partea ce se referă la comiterea infracțiunii prevăzute de art. 284 alin. (1) Cod penal, deoarece fapta nu întrunește elementele infracțiunii în privința lui Oprea Andrei și alții, iar întru final emiterea sentinței de achitare din 15 august 2022, se raportează la acțiunile organului de urmărire penală, ca fiind concordate definiției stabilite de lege, referitor la termenul de acțiuni ilicite. Corespunzător, reclamantului Oprea Andrei i-a fost încălcat dreptul de a nu fi tras ilegal la răspundere penală.
48. Conform art. 10 al Legii precizate, dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea şi în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art.6.
49. Articolul 11 alin. (1) al aceluiași act legislativ, stabilește că mărimea compensaţiei pentru repararea prejudiciului moral se stabileşte de instanţa de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensaţiei se determină luîndu-se în considerare: a) gravitatea infracţiunii de a cărei săvîrşire a fost învinuită persoana respectivă; b) caracterul şi gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală şi la examinarea cauzei penale în instanţa de judecată; c) rezonanţa pe care a avut-o în societate informaţia despre învinuirea persoanei; d) durata urmăririi penale, precum şi durata examinării cauzei penale în instanţa de judecată; e) natura dreptului personal lezat şi locul lui în sistemul de valori al persoanei; f) suferinţele fizice, caracterul şi gradul suferinţelor psihice; g) măsura în care compensaţia bănească poate atenua suferinţele fizice şi psihice cauzate; h) durata aflării nelegitime a persoanei în detenţie.
50. Totodată art. 11 alin.(3) al aceleiași legi, stabilește că în toate cazurile, instanţa de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile şi echitabile a prejudiciului moral.
51. Astfel coraportînd criteriile stabilite de lege, pentru determinarea cuantumului prejudiciul moral pentru încălcarea dreptului de a nu fi tras ilegal la răspundere penală, la circumstanțele cauzei, reieșind din impactul derulării evenimentelor asupra personalității lui Oprea Andrei, instanța de judecată apreciază ca rezonabilă și echitabilă stabilirea unei sume de 100 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral, drept satisfacție echitabilă.
52. Cu referire la pretenția de încasare a prejudiciului moral, rezultat din suspendarea ilegală a raporturilor de muncă dintre Oprea Andrei și Serviciul Vamal, instanța evidențiază că potrivit art. 7 al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25.02.1998, în cazurile menţionate la art.3, persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie: a) salariul şi alte venituri provenite din muncă, ce constituie sursa ei principală de existenţă, de care a fost privată în urma acţiunilor ilicite; b) pensia sau indemnizaţia a cărei plată a fost sistată ca urmare a arestului ilegal şi ţinerii sub arest; c) averea (inclusiv depunerile băneşti şi dobînzile aferente, obligaţiile împrumuturilor de

stat şi cîştigurile aferente) confiscată ori trecută în venitul statului de către instanţa judecătorească sau ridicată de organul de urmărire penală, precum şi averea sechestrată; d) amenzile percepute ca urmare a executării sentinţei judiciare şi cheltuielile de judecată suportate de persoana fizică în legătură cu acţiunile ilicite; e) sumele plătite de ea pentru asistenţa juridică; f) cheltuielile pentru tratamentul ei, tratament determinat de aplicarea faţă de aceasta a unor acţiuni ilicite (a maltratării); g) cheltuielile efectuate în legătură cu chemările în organul de urmărire penală, organul procuraturii sau în instanţa judecătorească.

53. Instanța evidențiază că dreptul de a cere repararea prejudiciului moral, rezultat din acțiunea angajatorului de emiterea a actului privind suspendarea raporturilor de muncă, nu este reglementat de Legea nr. 1545-XIII din 25.02.1998. Corespunzător, acțiunea reclamantului Oprea Andrei, este depusă în afara temeiului juridic indicat. Corespunzător, solicitarea reclamantului privind acordarea compensației în cuantum de 20 000 lei, este apreciată ca neîntemeiată.
54. Cu referire la pretenția de încasarea a salariului pentru perioada de absență forțată de la muncă, în cuantum de 80 000 lei
55. În acest sens, instanța de judecată notează că prin prisma Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998, instanța de judecată are aptitudinea de a determina cazurile, modul şi condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale şi contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură şi de instanțele judecătorești.
56. Conform prevederilor art. 2007 alin. (1) din Codul civil, prejudiciul cauzat persoanei prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanei responsabile, în următoarele cazuri: a) condamnare ilegală, tragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea; b) aplicare ilegală, în calitate de sancțiune contravențională, a arestului, a muncii neremunerate în folosul comunității; c) acțiuni sau inacțiuni care au dus, după caz, la: – constatarea de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin hotărâre, a încălcării drepturilor sau libertăților fundamentale ale unei persoane şi dispunerea achitării unor sume în beneficiul acesteia;–pronunțarea unei hotărâri de către o instanță judecătorească națională, ca urmare a condamnării statului de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin care s-a dispus achitarea unor sume din contul statului.
57. Conform prevederilor art. 3 aliniatele (1) și (2) din Legea specială precizată, este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală; b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității;

c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum şi în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; d) supunerii ilegale la arest contravențional, reținerii contravenționale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de judecată; e) efectuării măsurilor speciale de investigații cu încălcarea prevederilor legislației; f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum şi în urma blocării conturilor bancare. Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcție de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură şi din instanțele judecătorești.

58. Conform prevederilor art. 6 din aceeași Lege, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea şi modul stabilit de prezenta lege, apare în cazul: a) devenirii definitive şi irevocabile a sentinței de achitare; b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare; c) adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului contravențional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice; d) adoptării, de către judecătorul de instrucție, în condițiile art. 313 alin.(5) din Codul de procedură penală, în privința persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulității actelor sau acțiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigații.

59. Totodată, conform art. 10 din Legea enunțată, dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea şi în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art. 6.

60. În această ordine de idei, în conformitate cu prevederile art. 2036 aliniatele (1), (2) și (3) din aceeași Lege, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența şi întinderea prejudiciului patrimonial. Reparația prejudiciului moral se face şi în lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității şi în alte cazuri prevăzute de lege.

61. La caz, instanța de judecată constată că, în urma acțiunilor organelor de drept, reclamantului Oprea Andrei, i-au fost cauzate suferințe psihice, anume: intimidare, umilință, disconfort exprimat prin lezarea onoarei, demnității reputației profesionale, fiindu-i știrbită imaginea de actual colaborator a serviciului vamal. Totodată, în perioada în care s-a aflat sub urmărire penală a fost lipsit de posibilitatea să se manifeste profesional, să avanseze în serviciu, să fie stimulat pentru succese pe care putea să le obțină, iar acuzarea care i-a fost adusă a fost intens mediatizată, a declanșat un val de mânie, ură din

partea societății. Inițierea cauzei penale, a avut repercusiuni negative asupra sa, ducând la pierderea prestigiului moral, a credibilității, creându-i-se arbitrar o imagine nesatisfăcătoare.

62. Instanța de judecată consemnează că prin cererea de chemare în judecată reclamantul Oprea Andrei solicită încasarea prejudiciului moral, cauzat prin cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și a instanțelor de judecată în cuantum de 100 000 lei, instanța de judecată notează faptul că prejudiciul material suportat reprezintă cheltuielile reale, pierderile și costurile măsurabile suportate în urma atragerii ilegale la răspundere penală. În corespundere cu art.1998 alin. (1) Cod civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial(material), iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune. Astfel, temeiul răspunderii delictuale prin prisma normei de drept reiterate supra, este componența delictului civil, care la rândul său constituie o totalitate de elemente esențiale formulate de legiuitor ca necesare și suficiente pentru angajarea răspunderii delictuale.
63. În conformitate cu prevederile art.7, lit. a) din legea indicată supra, în cazurile menționate la art. 3 alin. (1), persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie salariul şi alte venituri provenite din muncă, ce constituie sursa ei principală de existența, de care a fost privată în urma acțiunilor ilicite.
64. În acord, art. 8, alin. (1) din același act, cuantumul sumelor de compensare a prejudiciului, prevăzute la art. 7 lit. a), se calculează pornindu-se de la câștigul mediu lunar al persoanei fizice la momentul cauzării prejudiciului, cu aplicarea coeficientului de inflație.
65. În această ordine de idei, potrivit prevederilor art. 8, alin. (3), lit. a) din legea precitată, pentru cuantificarea prejudiciului reparabil, câștigul mediu lunar se calculează după cum urmează persoanelor angajate prin contract de muncă - prin aplicarea modului de calculare a salariului mediu în conformitate cu legislația.
66. La caz, instanța determină că, în cadrul examinării cauzei penale precizate, reclamantul Oprea Andrei, în baza raportului DSI, a fost suspendat din funcție la 01.10.2016 până la finalizarea anchetei de serviciu, prin ordinul nr.1095-p din 04.10.2016 „Cu privire la suspendarea raporturilor de serviciu ale unor colaboratori ai Biroului Vamal Bender”. (f.d.101)
67. Totodată, se atestă că, la 04 ianuarie 2017, reclamantul Oprea Andrei, a fost reîncadrat în funcție, în temeiul ordinului nr. 17-p „Cu privire la reîncadrarea în serviciu a dlui A. Oprea Biroul Vamal Centru”. (f.d.102)
68. Succesiv, la 16 ianuarie 2017, de către Serviciul Vamal al Ministerului Finanțelor, a fost emis ordinul nr. 52-p „Cu privire la numirea în funcție a dlui A. Oprea Post vamal Hîrbovăț (PVIC) Biroul Vamal Centru”, conform căruia dl Oprea Andrei s-a numit prin transfer , în funcția de inspector superior Post vamal Hîrbovăț (PVIC), Biroul Vamal Centru cu eliberarea din funcția deținută anterior ocupată, începând cu 16.01.2017. (f.d.103)

69. Subsecvent, la 01 februarie 2017, de către Serviciul Vamal, a fost emis ordinul nr. 109-p „Cu privire la suspendarea raporturilor de serviciu a dlui A. Oprea Biroul Vamal Centru”, până la adoptarea definitivă a hotărârii pe cauza nominalizată. (f.d.104)
70. Totodată, se atestă că, la 15 septembrie 2017, reclamantul Oprea Andrei, a fost restabilit în funcție în temeiul Hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 14 septembrie 2017, fiind emis în acest, ordinul Serviciul Vamal al Ministerului Finanțelor nr. 955-p. (f.d.106)
71. Prin ordinul Serviciul Vamal al Ministerului Finanțelor nr. 214-p din 20.03.2018 „Cu privire la executarea Hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru referitor la dl. A. Oprea Biroul Vamal Centru”, s-a dispus încasarea de la Serviciul Vamal (Biroul Vamal Centru) în beneficiul lui A. Oprea-inspector superior, Post vamal Hîrbovăț (PVIC), Biroul Vamal Centru, salariul pentru lipsa forțată de la lucru pentru perioada 01.02.2017 până la 14.09.2017. (f.d.107)
72. Totodată, ultimul pentru perioada 30.09.2016-01.02.2017, reclamantul urmează să încaseze dreptul salariale în sumă de 80 000 lei..
73. Pe cale de consecință, instanța de judecată constată temeinicia pretenției de reparare a prejudiciului material, sub forma de salariu mediu pentru perioada 30.09.2016-01.02.2017, în mărime de 80 000 lei, calculat în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului RM nr. 426 din 26.04.2004 privind aprobarea Modului de calculare a salariului mediu, pct. 3, 5, 6, 7, 10 (2), suportat pe perioada examinării dosarului penal cu privire la acuzarea lui Oprea Andrei în comiterea infracțiunii de la art. art. 47 alin. (3) și (5) și art. 324 alin. (4) Cod Penal.
74. Cu privire la pretenția de încasare a cheltuielilor de asistență juridică, instanța de judecată reține că, potrivit art. 7 lit. e) din Legea 1545/1998, în cazurile menționate la art. 3 alin. (1), persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie sumele plătite de ea pentru asistență juridică.
75. În acest sens, instanța de judecată subliniază că, potrivit art. 13 alin. (1) din Legea enunțată, repararea prejudiciului specificat la art. 7 lit. a), c)-g) şi în capitolul III se efectuează din contul bugetului de stat.
76. În acest context, reieșind din normele citate supra, adjudecarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în cadrul procesului penal este posibilă doar dacă este întrunită una din condițiile prevăzute la art. 3 din Legea nr. 1545/1998 și doar dacă au fost probate în mod corespunzător.
77. În conformitate cu art.96 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile.
78. La caz, instanța atestă că, prin cererea de chemare în judecată reclamantul Oprea Andrei solicită compensarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în mărime de 150 000 lei, anexând în acest sens copia bonurilor de plată Seria GL, Nr. 540947 din 21 ianuarie 2024, Seria XL, Nr.662233 din 23 ianuarie 2017 și actul de predare-recepționare a lucrărilor

efectuate de către avocat în cauza penală nr. 2017972004 la faza urmăririi penale, în instanța de fond și în instanța de recurs. (f.d.233-234, 249-250, Vol.I).

79. Astfel, analizând complexitatea cauzei și acțiunile avocatului Malic Gheorghe pe parcursul examinării cauzei penale, în instanța de fond și în instanța de recurs, instanța de judecată ajunge la concluzia de a admite parțial cerința de încasare a cheltuielilor de judecată și de a încasa în beneficiul lui Oprea Andrei din contul statului, prin intermediul Ministerului Justiției, cheltuieli de asistență juridică în cuantum de 50 000 lei.
80. Cu privire la pretenția privind încasarea prejudiciului moral pentru încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei în temeiul Legii nr. 87, instanța reține că, prin acțiunea formulată în prezenta cauză, reclamantul Oprea Andrei a invocat *inter alia* faptul că, a fost încălcat dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei penale nr. 1-360/18.
81. Instanța notează că, repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului.
82. Instanța enunță că, conform prevederilor art. 6 § 1 CEDO, judecarea cauzelor privitoare la un drept civil sau o acuzație penală, așa după cum aceste noțiuni au fost definite în jurisprudența CtEDO, urmează să fie efectuată în termen rezonabil.
83. Mecanismul aplicat prin lege, este în a asigura persoanei interesate posibilitatea de a solicita atât urgentarea procedurilor în cursul procedurii judiciare, cât şi de a încasa compensația pentru prejudiciul cauzat prin încălcarea termenului rezonabil în procesul de examinare a cauzelor sau de executare a hotărârilor instanțelor judecătorești.
84. CtEDO a declarat în cauza Stogmuller c. Austriei că, examinarea într-un termen rezonabil a fiecărei cauze reprezintă o garanție procesuală, scopul căreia este de a proteja toți justițiabilii împotriva duratei excesive a procedurii. Asemenea dispoziție subliniază că, justiția nu trebuie să fie înfăptuită cu o întârziere care ar putea compromite eficiența şi credibilitatea sa.
85. Instanța de judecată menționează că, aprecierea duratei procedurilor trebuie evaluată în lumina circumstanțelor cauzei și cu referință la următoarele criterii de apreciere: complexitatea cauzei, comportamentul părților care include aprecierea comportamentului reclamantului și a autorităților, și miza (interesul) pentru reclamant.
86. Totodată, în urma analizei raportului prezentat de Ministerul Justiției şi cu referire la criteriile menționate mai sus sub aspectul determinării complexității, instanța de judecată conchide că, litigiul din speța principală, într-adevăr a prezentat un grad înalt de dificultate.
87. Referitor la comportamentul participanților, instanța menționează că, în prezenta acțiune, pe marginea căreia se pretinde încălcarea termenului rezonabil de judecare a cauzei, comportamentul participanților constituie un moment important în vederea justificării termenului de examinare a cauzei, din motiv că drept temeiuri de amânare a examinării acțiunii penale a servit: neprezentarea participanților la proces, inclusiv înaintarea cererilor de amânare a ședințelor de judecată din diverse motive, lipsa inculpatului, procurorului,

aducerea silită a martorilor, folosirea căilor de atac, de fapt fiind modalități de exercitare a drepturilor procesuale.

88. Prin comportamentul părților, care include aprecierea comportamentului reclamantului și a autorităților se va aprecia comportamentul tuturor părților implicate în proces, inclusiv existența unor întârzieri inexplicabile, amânări neîntemeiate, consecutivitatea ședințelor, planificarea unei ordini a ședințelor cu pauze îndelungate.
89. La acest capitol instanța de judecată reține că, din partea autorităților nu au fost constatate amânări nejustificate a ședințelor de judecată, iar numirea ședințelor de judecată, prin prisma raportului motivat întocmit de Judecătoria Chișinău, sediul Central (f.d.17-43, Vol. II) cu referire la respectarea termenului de judecare a cauzei civile amintite supra, au fost stabilite în termeni consecutiv reduși, ședințele fiind stabilite rezonabil, în intervale reduse de timp, cu respectarea echilibrului între drepturile participanților la proces și procedurile ce se impun.
90. Cu privire la miza pentru reclamant, în speța principală, aceasta viza învinuirea adusă pentru comiterea infracțiunii prevăzută de art. art. 47 alin. (2), (5), 324 alin. (4), 284 alin.(1) din Codul penal, care până într-un final la 15 august 2022, a fost achitat, pe motivul lipsei elementelor componenței de infracțiune incriminate.
91. Astfel instanța de judecată reține că miza în speța principală pentru reclamant a fost una stringentă și serioasă racordată la situația în care era plasat reclamantul, fiind învinuit în comiterea infracțiunii prevăzută de art. art. 47 alin. (2), (5), 324 alin. (4), 284 alin.(1) din Codul penal, cu alte cuvinte instanța a fost convinsă prin probatoriul administrat despre existența unei situații dificile în care s-ar fi aflat reclamantul, în esență reclamantul a invocat existența unei asemenea situații.
92. Instanța de judecată menționează că un alt criteriu imperativ necesar constatării încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil în constituie comportamentul autorităților.
93. La acest capitol instanța de judecată reține că, acest criteriu în fapt constituie un criteriu similar cu cel de comportament al părților, dar vizează nemijlocit activitatea desfășurată de organele și instituțiile de stat abilitate, responsabile de eficiența, promptitudinea și exercitarea rezultativă a jurisdicției naționale de toate nivele.
94. Instanța de judecată reține, că din materialele cauzei rezultă că, durata totală a examinării cauzei penale a constituit perioada începând cu 20 februarie 2017 până la 15 august 2022, ceea ce constituie aproximativ 6 ani, care fiind raportată la parcursul cauzei constituie o perioadă ce ar încălca în esența termenului rezonabil.
95. Pe cale de consecință, în concordanță cu prevederile art. 1 alin.(2) al Legii nr.87 din 21.04.2011, care stipulează că, aplicarea şi interpretarea termenilor din prezenta lege se fac prin prisma legislației naționale, a prevederilor CEDO şi a jurisprudenței acesteia, instanța de judecată ajunge la concluzia de a constata încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral cauzat.
96. Or, Curtea Europeană a Drepturilor Omului prin jurisprudența sa constantă a statuat că, aceasta nu are competentă de a analiza modul în care instanțele interne au interpretat şi

aplicat dreptul intern, consideră totuși că respectivele casări cu trimitere se datorează în general unor erori comise de instanțele inferioare şi că repetarea acestor casări denotă o deficientă în funcționarea sistemului judiciar (Parohia Greco-Catolică Lupeni şi alții împotriva României (MC), pct. 147); acest lucru nu exonerează statul de obligațiile sale în materie de termen rezonabil, pentru că este sarcina statului să asigure buna organizare a administrării justiției (Lechner şi Hess împotriva Austriei, pct. 58).

97. Analizând pretenția de încasare a prejudiciului moral suportat de reclamant, instanța de judecată consideră necesar a elucida următoarele prevederi legale incidente raportului juridic litigios.

98. Conform art. 2 alin. (3) al Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011, prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se repară indiferent de vinovăția instanței de judecată, a organului de urmărire penală, a organului responsabil de executarea hotărârilor judecătorești sau a instituției de stat debitoare.

99. În acord cu articolul 2 alin. (6) al Legii enunțate, mărimea reparației prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se stabilește de instanța de judecată în fiecare caz în parte, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum și de pretențiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanței de judecată și a autorităților relevante, de durata încălcării și de importanța procesului pentru reclamant.

100. Potrivit art. 2036 Codul civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial. Reparația prejudiciului moral se face și în lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului , muncii neremunerate în folosul comunității și în alte cazuri prevăzute de lege. Dacă legea nu prevede altfel, simpla constatare a încălcării unui drept sau interes recunoscut de lege fără plata de despăgubiri oferă satisfacție echitabilă persoanei vătămate doar când aceasta corespunde cu natura dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat și persoana vătămată astfel va putea obține o valoare nepatrimonială superioară prejudiciului moral suferit. Dreptul la despăgubire pentru atingerile aduse drepturilor personale nepatrimoniale poate fi cesionat numai în cazul în care a fost stabilit printr-o tranzacție sau printr-o hotărâre judecătorească definitivă.

101. Potrivit art. 2037 Codul civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului. Așadar, la aprecierea cuantumului compensației pentru prejudiciu moral, instanța de judecată trebuie să țină cont de comportamentul părților, importanța procesului pentru reclamant, precum și de durata examinării procedurii judiciare, fiind apreciat ce a pierdut persoana pe plan fizic, psihic, social, profesional și familial, atât la moment, cât și pentru viitor.
102. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al reclamantului.
103. Despăgubirea acordată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în legătură cu daunele morale este menită să furnizeze o compensație financiară pentru un prejudiciu moral, cum ar fi suferințe fizice sau psihice. Dacă se stabilește existența unor astfel de daune și în cazul în care Curtea consideră că este necesară o compensație bănească, ea va face o evaluare pe o bază echitabilă, luând în considerare standardele care decurg din jurisprudența sa.
104. Reieșind din criteriile prevăzute de lege pentru determinarea unei reparații echitabile a prejudiciului invocat, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a survenit încălcarea examinării în termen rezonabil, precum și de pretențiile invocate, de complexitatea cauzei, de comportamentul părților, de conduita autorităților publice, de durata încălcării și de importanța obiectului examinării cauzei în termen rezonabil pentru Oprea Andrei, instanța de judecată va admite parțial cerințele reclamantului cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea hotărârilor judecătorești în termen rezonabil, prin adjudecarea în contul lui Oprea Andrei din contul bugetului de stat a sumei de 50 000 lei, în rest, pretențiile ce exced suma adjudecată, urmând a fi respinse.
105. Instanța reiterează, că la stabilirea cuantumului prejudiciului moral adjudecat reclamantului, au fost luate în considerație toate circumstanțele cauzei, inclusiv, comportamentul autorităților statului, miza urmărită de reclamanți în cadrul procesului de judecată, complicațiile survenite asupra stării de sănătate ale rudelor reclamantului, reflectate prin fișele medicale anexate la materialele cauzei și perioada de examinare a procedurii judiciare, care este de aproximativ 11 ani.
106. În conformitate cu art. 82 din Codul de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi din cheltuielile de judecare a cauzei.

107. Conform art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată.
108. În conformitate cu art.96 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile.
109. La caz, instanța constată că, prin cererea de chemare în judecată, reclamantul Oprea Andrei, solicită compensarea cheltuielilor de asistență juridică suportate pe parcursul examinării prezentei cauze civile, în mărime de 15 000 lei.
110. Conform prevederilor art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale, dacă legea nu dispune altfel.
111. Astfel, analizând materialele cauzei, instanța atestă absența probatoriului, care să confirme prestarea serviciilor de asistență juridică reclamantului Oprea Andrei, în cuantumul solicitat, fapt care denotă netemeinicia pretenției nominalizate.
112. În conformitate cu art. 238-241 CPC, instanța de judecată

h o t ă r ă ș t e

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de Oprea Andrei împotriva Ministerului Justiției privind încasarea prejudiciului moral, cauzat prin cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și a instanțelor de judecată, încasarea prejudiciului material, încasarea prejudiciului moral pentru suspendarea din funcție, încasarea prejudiciului moral pentru încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei, încasarea cheltuielilor de asistență juridică.

Se încasează de la stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Oprea Andrei suma de:

- 100 000 (o sută mii) lei, cu titlu de prejudiciului moral, cauzat prin cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și a instanțelor de judecată;
- 80 000 (optzeci mii) lei, prejudiciu material sub forma de salariu;
- 50 000 (cincizeci mii) lei, prejudiciu pentru încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei;
- 50 000 (cincizeci mii) lei, costul cheltuielilor de asistență juridică, în cauza penală.

În rest, cererea de chemare în judecată se respinge ca neîntemeiată.

Hotărârea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Chișinău în termen de 30 zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Preşedintele şedinţei, Gheorghe Stratulat
judecătorul